

2 pav. Šurfas 1 Rodūnės ir Naujojo Plano gatvių sankirtoje su jame atkastu akmenų grindinio fragmentu iš ŠV. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 2. Test pit 1 at the intersection of Rodūnės and Naujojo Plano Streets with the fragment of stone paving unearthed in it, as seen from the NW.

pastatyti paminklą – kryžių. Vienas šurfas iškastas apytikrėje paminklo vietoje, kitas – sklypo ŠV dalyje. Baigus žvalgomuosius tyrimus, atlikti žvalgymai ruošiant pagrindus dangoms bei įrengiant dangas atkuriamo parko teritorijoje. *Šurfe 1* kultūrinio sluoksnio storis 60–85 cm. Viršutinė kultūrinio sluoksnio dalis archeologiniu požiūriu menkavertė, datuojama XX a. Žemiau, apie 45 cm gylyje atkastas nedidelis akmenų grindinio fragmentas (2 pav.). Žemiau jo lygio tirtoji apatinė 30–40 cm storio pilkos smėlingos žemės dalis, sprendžiant pagal radinius, – nedidelius buitinės keramikos fragmentus – susiformavo XVII–XIX a. 60–85 cm gylyje nuo žemės paviršiaus atkastas smėlio, molio įžemis. *Šurfe 2* kultūrinio sluoksnio storis 30–120 cm. Po velėna tirtas 30–60 cm pilkos žemės sluoksnis, kuris, sprendžiant pagal radinius, susiformavo XIX–XX a. Šurfo Š dalyje ištirta į šurfo plotą patenkančios ūkinės duobės dalis. Dėl radinių stokos duobės datuoti nepavyko. Statybinių darbų metu apie 720 m^2 plote atlikti žvalgymai. Šių darbų metu buvo nukasti tik viršutiniai iki 30 cm storio velėnos, maišytos, piltos žemės sluoksniai, archeologinių vertybių neaptikta.

The Field Evaluation in Eišiškės

An evaluation was conducted at a planned construction site in Eišiškės (S Lithuania). The earliest finds, 15th–16th-century blackware sherds, were discovered in the excavated plots in Vasario 16–osios Street in the W part of the city. Part of the bottom cultural layer in this part of the city was created during the second half of the 17th–19th centuries prior to the town's being ravished by a fire in 1895. A storage pit with ceramic artefacts from the second half of the 17th–18th century (Fig. 1) was discovered in one test pit. Similar excavation results occurred in the plot at the intersection of Rodūnės and Naujojo Plano Streets. The bottom part of the cultural layer in one test pit excavated there dates to the 17th–19th centuries on the basis of the finds (Fig. 2).

Vitalija Veževičienė

Jono Pauliaus II gatvė

2011 m. žvalgomųjų tyrimų metu Eišiškėse (Šalčininkų r.), Jono Pauliaus II gatvės 120 m ilgio atkarpoje iki įžemio ištirti 3 šurfai (1,3x1, 1,2x1,2 ir 1,2x1,4 m dydžio), iš viso ištiriant apie 4,5 m^2 dydžio bendrą plotą. Gatvėje aptiktas nuo 1 m iki 1,1 m storio, 7–8 horizontų daugiausia nesuardytos struktūros kultūrinis sluoksnis. Viršutiniai horizontai (sluoksniai 1–3 (kitur 4–5) visuose šurfuose fiksuoti analogiški – jie priskiriami XX a. Tir-

tose vietoje, 10–15 cm gylyje, aptiktas akmeninis grindinys, datuojamas XX a. pradžia. Šurfe 2 po šiuo grindiniu rasta moneta – 1899 m. Nikolajaus II kapeika.

Visuose šurfuose 40–45 cm gylyje fiksuotas tamsiai pilkos žemės horizontas (sluoksniai 5–6) pagal aptiktus radinius datuojamas XVII–XIX a. Šiame horizonte maždaug 60 cm gylyje aptikta biloninė moneta – Rygos Kristinos Augustos Vazos (1632–1654) šilingas. Be minėtų monetų, horizontuose 4–5 aptikta ir kitų radinių – XVI a. IV ketvirčio – XIX a. būdingos buitinės juodosios keramikos fragmentų.

Surinkti archeologiniai duomenys rodo, kad Jono Pauliaus II gatvėje kultūrinis sluoksnis formavosi ilgą laikotarpį – nuo XVI a. II pusės ar pabaigos iki pat šių dienų, veikiant neintensyviai antropogeninei įtakai. XX a. šioje gatvės dalyje didesni žemės judinimo darbai nebuvo vykdomi. Tirtoje vietoje veikiausiai nuo pat miestelio susikūrimo buvusi gatvės linija neužstatoma pastatais. Ir nors teritorija yra visai šalia miesto branduolio, buvusios turgaus aikštės, visgi greičiausiai tai buvo periferinė gatvė, kurioje žmogaus veiklos požymių nepastebėta. Sprendžiant iš šurfe 2 aptiktų medinės tvoros fragmentų, dabartinės gatvės vietoje buvusi sklypo riba. Taigi, gatvė turėjo būti gerokai siauresnė nei yra šiuo metu. Galbūt šis faktas ir nulėmė jos menką urbanistinį panaudojimą.

Jono Pauliaus II Street

In 2011, three test pits (a total of 4.5 m^2) were excavated during a field evaluation in a 120 m long segment of Jono Pauliaus II Street in Eišiškės (S Lithuania). A 1–1.1 m thick cultural layer, with a 17th–19th-century bottom part that was 50–60 cm thick, was discovered in the street. Fragments of a wooden fence, a 17th-century Riga shilling, and blackware were found.

JONIŠKIS

Ernestas Vasiliauskas

Miesto aikštė 4B

2011 m. keliose Joniškio senojo miesto (A1901, UK 30329) vietose – Miesto aikštėje 4B (iškastos 9 trasos, ištirtas ir žvalgytas bendras 192 m^2 plotas) ir Medžiotojų g. 1 (žvalgytas 1,1 m^2 plotas, sluoksniai suardyti) JIKM atliko žvalgomuosius tyrinėjimus ir žvalgymus.

Tęsiami tyrinėjimai **Miesto aikštėje 4B** (Raudonosios sinagogos aplinkoje, vandens, kanalizacijos, lietaus nuotekų, šiluminės, elektros trasų vietose) suteikė papildomos informacijos apie tuometinės turgaus aikštės R dalies sklypų užstatymo raidą XVI–XIX a. Su 2010 m. tyrinėtu 58,4 m^2 plotu (*ATL 2010 metais*, Vilnius, 2011, p. 318–331) per 2 tyrinėjimų sezonus (2010–2011 m.) buvo ištirtas bendras 250,4 m^2 plotas. Tranšėjų 4–13, atidengtų pamatų 1–6 ir duobių 2–5 numeracija tęstinė nuo 2010 m. (1 pav.).

Greta esančios Baltosios sinagogos, XVII–XVIII a. stovėjusios rotušės vietos aplinkoje, Miesto aikštėje 4A, 2006 m. ištirtas 32 m^2, žvalgytas bendras 80 m^2 plotas (*ATL 2006 metais,* Vilnius, 2007, p. 283–287), 2007 m. ištirtas 1,5 m^2 plotas (žr. *ATL 2007 metais,* Vilnius, 2008, p. 327). Taigi, Miesto aikštėje, 4A–B sklype per 4 tyrinėjimų sezonus ištirtas ir žvalgytas bendras 363,9 m^2 plotas (1 pav.).

Minėtos Raudonosios sinagogos aplinkoje 2011 m. po storoku supiltiniu XX a. II pusės sluoksniu, nuo 60–100 cm (trasos 5, 6, 9, 10)